

# GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak **torok** in **petek** v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petitvostah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

## Ceste na Kanalskem.

„Ni morebiti pokrajine na Avstrijskem, ki je ob meji proti sosedni državi poleg pokrajine Breginjskega Kota tako zanemarjena od države, kakor pokrajina, ki obsega hribovje, ki sega nad mejnim potokom Idricejo od Tolminske meje do Mernika. Navzoč vozne ceste po dolini Idriski na Italijanski strani, ki se bližji izmed zelenja desnega brega, mora slovenski kmetovalec in vinogradnik prav bridko čutili zapuščenost in preziranje od državnih avstrijskih oblasti in zaman se poprašuje, zakaj. Saj se dviga levi avstrijski breg na Idricejo le poprek 600 m nad morjem, ima rodovitna gozdna in oralna tla in nosi na vsaki ravnicici sela in vasi, med tem ko se vpenja desni italijanski breg strmo do na poprečnih 1000 m nad morsko gladino ter ne redi niti polovice toliko prebivalstva. Saj je avstrijski breg avstrijska starodavna last; sosedna država pa je očetovalsko skrbelata takoj, ko je prevzela novo pridobljeni breg v svojo oblast.“

„Na mah vidi se, da je progna na italijanski meji v vojaškem oziru odprta in razpostavljena, dočim se da zgraditi po hrbtu našega mejnega hribovja cesta, ki bi ne bila le ravna cesta, ampak prikrita tako, da bi odgovarjala vsem zahtevam sedanje vojaške vede in bi bila ravno v tem oziru velike važnosti. Plodovitost solnčnega levega brega se z ono osojnega na nasprotnem bregu niti primerjati ne da. Vozna pot od Srednjega čez Kambreško — Marija Celj, nad Debenjem čez Vrtačo na že obstoječo cesto Kojsko-Vrhovlje-Plave tekla bi veskozi med senožeti, po ugodnih tleh, brez strmih brežin, skoro nepretrgoma po ravni, okoli 600 m nad morjem od meje Tolminskega do Gorice in bi bila tako zvezna cesta boljšega pomena. Odprla bi promet v sadne kraje, nad desnim bregom Soče po Kanalskem ter dohodke in vrednost te pokrajine ne le podvojila, ampak počvetarila. Le pomisliti je, da sedaj vasi po hribovju med Idricejo in Sočo nimajo niti poti, kjer bi par volov na vlakih prepeljalo brez nevarnosti za življenje voznika in živali 2 do 3 metr. centa blaga, da treba nositi in vlačiti drva, seno, sadje, vino v posodah — oprtav, da zgubi blago na mestu vsako

vrednost za promet in da se mora le občudovati žilavost prebivalstva, ako sploh kaj spravi od pridelkov v promet, ali pa mora obžalovati je, da je prisiljeno robotati, da odšteva vsaj to, kar država zahteva od njega na davščinah. Gozdovi, travniki in vinogradi ob sedanjem položaju se pustošijo in opuščajo, ker je ni vredno gojiti brez nade, da se izpečajo pridelki. Prebivalstvo sili se k staremu pastirskemu življenju, ker le živina pasoča se po občinskih pašnikih nosi razumnega pridru. Državno oblastvo, ki drugod napenja vse sile, da pogozduje in pospešuje kmetijstvo, v tem zapuščenem kraju ni potrosilo za blagor lastnega ljudstva niti novčiča, in zadostovalo bi, da odpre zvezno pot, ki bi ljudstvu dala poguma, da si tudi samo opomore. Ta zvezna pot je v prid okraja Kanalskega in Goriškega, veže Avstrijske pokrajine z Avstrijskimi, je v prid stolnemu mestu Gorici. Od te glavne črte zmagale bi občine same zgradbo postranskih poti s Kambreškem v Ročinj, iz Zapotoka na Vrtačo. S kratka, oživela bi cela pokrajina.“

Ta popis ni moje delo, ampak prihaja iz peresa imenitnega moža, kateri ima v o c e m i n c a p i t u l o — veljavno besedo v javnem, merodajnem zastopu. A kar je pisal, pisal mi je iz srca, razodel je resnico, naslikal pravo podobo nesrečne pokrajine. Jaz podpišem z obema rokama njegov popis. — Mejno Idrisko dolino sem prehodil že takrat, ko je bilo še desno pobočje pod Avstrijo; bila je na obeh bregovih Idrice skrajno zanemarjena, brez cest, brez varnih kolovozov, pa tudi brez šol, sploh brez vsega tega, po čemur se civilizirani kraji razlikujejo od zapuščenih bivališč divjakov. Takratni Marija Celjski vikar r. Pre Anton mi je pravil, da se je moral veleposestnik znan pod imenom Podreščak v Prapotski županiji, po strugi Idrice voziti, ko je pripeljal nevesto in njeno „balo“ na dom. Beneška stran je bila takrat že zaradi svoje neugodniše lege še bolj zanemarjena in pusta od naše.

Leta 1894. in 1896. sem zopet obiskal to dolino, zadnjikrat v družbi gospodov poslancev grofa Alfreda Coronini-ja in Berbuča. Kaka sprememba se je med tem dovršila na italijanskem bregu! Najlepša ravna

cesta drži ob Idrici od Prapota mimo Podreščaka, Kodermacov in naprej; — Podreščakovo posestvo ležeče ob cesti se je razvilo in razvelo v pravo grajščinsko stanje; od tam proti Praprotu je ob cesti lepo število novih, čednih hiš, gostilnice, prodajalnice, v ozadju lepo obdelana, pomlajena zemlja — vse drugo veselo lice, ves drugi svet. Zdaj vidim, da sem v kulturni državi, kjer modri zakoni in skrbne naredbe pospešujejo ljudski blagor — v prometnem, kmetijskem, obrtniškem in vsakem drugem oziru.

In na naši strani — je ostalo vse nepremenjeno, kakor je bilo pred 40 leti; a kaj nespremenjeno! Shujšalo se je vse za devetdeset odstotkov, odkar je državna meja ustanovila tisoč zaprek svobodnemu prometu med enim bregom in drugim. Jaz v resnici ne vem, ali mora ljudstvo še kje drugod v naši državi polovici take muke in težave prestajati, kakor tu na avstrijsko-italijanski meji. Kar je vasij nizdoli od Kostanjevice do Golega brda nimajo na avstrijsko stran nobenega izhoda, kajti od tam ne drži v Soško dolino oziroma do sedeža okrajne sodnije in davkarje nobena vozna pot, in od vasi Miščiki tik državne meje niti ne varna steza. Sicer bi bile vse nad Idricejo ležeče vasi in sela kakor: Hoščina, Breščina, Strmec, Fili, Britof, Bajti, Šebrijak, Želinje, Ukanje, Vendlol in Miščiki popolnoma odločeni od svetovnega prometa in bi ne mogli nikamor izvažati svojih pridelkov na trg, ako bi ne imeli neposredno unstran državne meje na italijanskih tleh dobre vozne ceste, po kateri — žal pod zelo trdimi pogoji — spravljajo vse, kar je sploh dovoljeno prevažati čez mejo, da je v Čedadu ali Vidmu spreminjajo v denar. A treba, da pozna te pogoje, kdor hoče po vrednosti ocenjati pretužen položaj tamošnjega prebivalstva.

Treba potnega lista za živino, obveščati je avstrijsko in italijansko finančno stražo o vsakem prestopu meje; pred solnčnim vzhodom ne sme nikdo z vozom čez mejo, po solnčnem zahodu ne more nikdo nazaj. Cestnina znaša na italijanski cesti od vsacega voza avstrijskih prebivalcev brez ozira na to, kaj in koliko da vozijo, dva franka in kadar je predpisano spremstvo ital. finančne straže, kakor pri žitu, plačati je še posebno pristojbino 1/2

franka, itd. itd. Pri vsem tem je primorano prebivalstvo obmejne pokrajine samo s Italijo občeavati in tam svoje pridelke spečavati po ničevih cenah, da more siromašno živeti; kajti v mejah svoje države nima nobenih varnih občil.

Prav težko si je misliti žalostneje razmere od onih, v kojih morajo živeti naši državni stražarji na Kanalskem. Finančna straža nadzoruje strogo vse njih stopinje v mejah države, vsak rep živine v hlevu je preštet in zabeležen, vsako dotično premembo treba nemudoma naznaniti; če svoj vinski pridelek prenašajo od enega kraja v drugi, če pošiljajo svoje sadje na trg, vse morajo poprej oglašati; in celo tedaj, kadar prinašajo blago za svojo in svojih družin potrebo iz Kanala, Gorice ali od koder koli domov, treba, da na zanesljiv način dokažejo provenijenco, drugače se jim blago zarubi, a za tem pridejo še drugi nasledki: kajti vsak prestopnik obstoječih carinskih predpisov se brez priznananja najstrože kaznuje. Obmejno prebivalstvo živi po tem takim v trajnem izjemnem stanju — malo drugače nego v evropskem suženstvu.

Sree se krči avstrijskemu patriotu, ko se z naše oziraj na italijansko stran ter dela primere med eno in drugo.

In nič boljše niso prometne razmere na zgornjem delu pogorja.

Na cesti, katera drži od Zapotoka mimo Kobališča proti Vrhovlju, mučijo se živali in vozniki, da gorje jim. V klancu Strmec je ponesrečilo že Bog ve koliko živalij in ljudi: blizo 20 voznikov je, od kar se spominjajo stari ljudje, zgubilo tam po nesreči svoje življenje.

S kratka razmere glede javnega občeavanja so v celi tej pokrajini neznesne, v nebo vpjioče.

(Dalje prihod.)

## Pogajanja v Istri.

Po raznih listih čitamo o nekem pogajanju, ki se baje vrši med deželnim glavarjem istrskim dr. Campitellijem in pa med poslanci slovenske deželnozbornske manjšine. Pogajanja imajo namreč namen najti kak modus vivendi med obema deželnozbornskima strankama. Ako je res kaj

med ljudmi od enega samega? Zlo je med vest. Glej moj dragi, kako nas je učil On. Če ti da kdo zaušnico, a ti podaj mu drugo lice\*) na reci, udari, če sem tega vreden.

Njega bo pa vest pekla. In pomiri se, in poslušal te bo. Tako je učil On, ne pa se tako šopiriti. Kaj molčiš zdaj? Ali ne govorim prav? Ivan molči — poslušaj.

Starec zakašlja, odpljune s težavo, pa jame zopet govoriti: „Ti meniš, da nas je učil Kristus hudega. Lej, vse je storil za nas, v našo korist. Pomisli vsaj za posvetno življenje, ali ti je postalo boljše ali slabše, odkar je nastala ta „Plevna“ pri nas. Preudari, kaj si storil dobrega na sodišču, koliko zapravlil z vozarjenjem in drugim?“

„Sinove imaš kot orle, lahko bi živel prav lepo, pa bi še napredoval, a jelo ti je iti na slabše. Odkod vse to? Vse od tega: od tvoje ošabnosti. Treba, da greš z otroci na polje in sam seješ, a vrage te nosi na sodišče ali h kakemu zakotnemu pisarju. In tako ne izorješ za časa, in ne seješ o pravem času in mati zemlja ne rodi. Zakaj ni rodil oves? Kdaj si ga sejal? Ko si prišel iz mesta. In kaj si iztožil? Sebi na vrat. Eh, mali moj! Pomni svoje delo, sukaj se z otroci na polji in v hiši; in če te je kdo razžalil, odpusti mu po božji volji; in po delu ti boe ugodneje, in imel boš vedno lahko vest...“ (Dalje pride.)

\*) Ni umeti vsega doslovno.

## L I S T E K.

### Mala iskra — velik požar.

Ruski spisal Lev Tolstoj, prevle Tešimir.

Ali pisar je to čul in rekel:

„To ne more biti; kajti na podlagi 117. str. se nista miroljubno pobotala, nego je bil izdan sodnijski odlok, in to se mora izvršiti.“

Ali sodnik ni poslušal pisarja.

„Prva reč — pravi — je ta: Treba je spominjati se Boga, in Bog je ukazal pomiriti se.“

In sodnik je jel zopet pregovarjati kmeta, ali ni ju pregovoril. Gabrijel ga ni poslušal.

„Star sem — pravi — 49 let imam oženjenega sina, in nikdar nisem bil tepen, zdaj pa me je ta smolarski Vančin spravil pod šibe — in potem naj se mu še poklonim. Nu, naj bo ali tudi Vančin me bo pomnil!“

Spet se je stresel Gabrijelu glas. Ni mogel več govoriti. Obrnil se je ter odšel.

Od občinskega urada do hiše je bilo deset vrst (kilometrov), in Ivan se je vrnil pozno domov. Ženske so bile šle že živini naproti. Ivan izpreže konja, pa stopi v izbo. V izbi ni bilo nikogar. Mladeniči se niso bili vrnili še s polja, ženske pa so oskrbovale živino. Ivan vstopi, sede na klopi ter se zamisli. Spomni se, kako so objavili Ga-

brijelu sodbo in kako je bil zbledel ter se obrnil k steni. In srce ga je zaščemelo (zabolelo). Primerjal je, „kako bi bilo njemu“, ko bi bili njega tako obsodili. In bilo mu je žal za Gabrijela. In slišal je, da je stavec zakašljajal na peči, pa se obrnil ter stopil s peči. Zlezal je dol, priplezal do klopi in sedel. Utrudil se je pri tem.

Starec se odkašlja, opre se ob mizo in reče:

„Nu, kako, ali so prisodili?“

Ivan odvrne: „20 šib so prisodili.“

Starec odkima z glavo.

„Slabo pravi — delaš, Ivan. Oh hudo! Ne njemu, sebi napravljajš zlo. Nu, če njega pretepó, ali bo tedaj tebi kaj bolje, ali kaj?“

„Za naprej ne bo več?“ reče Ivan.

„Kaj da ne bo? S čim ti dela krivico?“

Ivan se razsrdi. „Kaj da mi je napravil?“ pravi. — „Ubil bi bil ženo do smrti; in še zdaj grozi, da mi zažge. Kaj, ali naj se mu poklonim za to?“

Starec vzdihne in de:

„Po vsem svetu hodiš Ivan, jaz pa ležim že nekaj let na peči; ti misliš, da vidiš vse, a jaz pa nič ne. Ne, moj mali, ti ne vidiš nič, zlobnost ti je zakrila oči. Ptuje grehe imaš pred seboj, a svoje pa za hrbtom. Kaj si rekel: da ti je hudo storil!... Ko bi le on edini delal zlo, ne bilo bi še hudega. Ali morda prihaja zlo

dvema. Ti vidiš njegovo slabost, a svoje pa ne. Ko bi bil samo on slab, a ti dober, bi ne bilo hudo. Kdo mu je pa brado izpulisil? Kdo mu je razdril polno kopo? Kdo ga je vlačil po sodiščih? Pa vse le nanj zvrtaš. Sam živiš slabo, odtod vse slabo. Jaz nisem živel tako, brate, in nisem vas učil tega. Ali sva morda midva sč starcem, njegovim očetom tako živela? Kako sva živela? Kot dobra soseda. Ko mu je pošla moka, pa je prišla žena: Stric Trol, moka treba! Idi — pravim, mlada, v shrambo pa nasuj si, kolikor potrebuješ. On je moral poslati koga s konji. Stopi Ivan, pelji z njegovimi konji. A če je meni kaj manjkalo, pa sem šel kar k njemu. Ded Gozdej — treba mi tega in tega. Pa si vzemi tú, stric Trol. Tako je bilo pri nas. Tudi vam je bilo lahko živeti. Pa zdaj? Glej — oni dan je pravil vojak o Plevni. Nu pri vaju je hujsa vojna, nego pri Plevni. Ali je to življenje? Pa greh? Ti si kmet, gospodar v hiši. Dajal boš odgovor. Kako učiš ženske in otroke? Po pasje! Onega dne je Taraska — ta smrkolin lučal tetko Arino — a mati se mu je kar smejala. Ali je mari to dobro? Glej ti boš dajal odgovor. Spomni se duše. Ali je treba mari tako? Ti meni besedo — jaz dve, ti meni zaušnico, jaz tebi dve. Ne, moj mali! Kristus je hodil po svetu, pa ni učil tega nas bedakov. Če ti reče kdo besedo, a ti molči, — njega samega bo pekla



resničnega na tej vesti, potem se vrše taka pogajanja gotovo le vsled vladnega vpliva.

Sicer smo pa mi prepričani, da nima ni vlada ni italijanska večina resne volje za tako podjetje. Vlada se zaradi tega, kar je nemogoče sploh misliti, da bi zamoglo priti med istrskimi Italijani in pa med tamošnjimi Hrvati in Slovenci do kakšnega sporazumljenja, dokler obstoja na Primorskem sedanji politični sistem, ki dovoljuje Lahom vse, a Slovanom ničesar. Italijani pa baš zaradi tega ne, ker jim sedanji politični sistem jamči, da se nimajo od Slovanov ničesar bati, ker imajo v vladi najmočnejšo zaščitnico in podpirateljico za vsa njih počenja. Ako je torej deželni glavar dr. Campitelli započel kake pogovore s slovenskimi deželnimi poslanci, je storil to le zaradi lepšega in pa na vladni migljaj, češ, da je sedanji osrednji vladi v resnici na tem ležeče, da se ublaže nasprotja med raznimi strankami in to ne le na Češkem in Moravskem, ampak tudi po drugih kronovinah. Nekoliko peska v oči ne škoduje, tako si najbrže misli pl. dr. Koerber. In da se mi ne motimo v svoji sodbi, za to nam je dokaz pisava glasila italijanske istrske deželnozbornske večine „L' Istria“.

Ta list pravi namreč, da ko bi sploh prišlo do kakšnega modus vivendi med istrsko deželnozbornsko večino in manjšino bi se to zamoglo zgoditi le glede narodno-gospodarskih zadev v političnem in v narodnem oziru, da bi pa ostalo staro razmerje med strankama.

To se pravi: italijanska večina bi prepuščala slovenski manjšini v kakem gospodarskem deželnozbornskem odseku po kako mesto ter bi Hrvatim in Slovencem dovolila tudi morebiti kako malo podporo za kako pot ali za kaj sličnega, ko bi pa začeli hrvatski in slovenski poslanci posluževati se v deželni zboru svojega jezika, nastali bi spet stari škandal in zvižgalo bi se jim ter na-nje upilo na galeriji in na italijanskih poslanskih sedežih. Iz tega je toraj razvidno, da pri sedanjih političnih razmerah na Primorskem ni mogoče misliti na kak modus vivendi, ter, da je napomnani poskus, ako je sploh na njem kaj resnice, le pesek v oči.

## Dopisi.

Iz učiteljskih krogov 6. marca 1900.

„Soča“ in za njo tudi „Učiteljski Tovariš“ nas vedno prepričujeta o liberalizmu Gabrščekovem in Tumovem. Toda mnogi, ki so v resnici svobodoljubni in liberalni, ne slišijo prav na to uho. Gabršček je namreč že dovolj pokazal svojo svobodomiselnost in naklonjenost do učiteljstva. Skriva se zdaj za poslance, češ, da je moral tako, če tudi vemo, da je največ na svojo pest grešil. Ta liberalci je že prej vedno in stalno napadal dr. Tavčarja in „Slov. Narod“, čeprav ga ni k temu nikdo silil. Enako je dr. Tuma kot učitelj ne z učiteljstvom, ampak edino intimno občeval z nekim kaplanom, pravim klerikalcem (njegove besede), a kot poslanec nas je hotel osrečiti z Ebenhoehovim šolskim predlogom. Tedaj vse učiteljstvo se ne bo dalo ugnati in zdaj sem zdaj tja obračati in rabiti, kakor kunec za poskuse. — Pred časom je „Soča“ kričala, da smo vladni prištaši, izdajalci naroda itd., ko smo se vzdignili za svoje krvavo zasluženo plače in pravice, sedaj pa je ista vlada — drž. š. svet razposlal opomin in pretnjo, naj se učiteljstvo ne utika v politiko, v narodnostne in strankarske prepire. Ta navod in opomin je posledica učiteljskega gibanja v preteklem letu za zvišanje učit. plač. — Vidite torej, kako smo bili vladni in izdajalci...! Ob učiteljstvo se pač vsak obregne, če mu kaj prav ne gre, in res bo kmalu tako, kakor je pri letošnjem zborovanju Zaveze nek vrli štajerski kolega pripomnil: Če kakšne volitve prav ne izpadejo, je učitelj kriv; če se prav ne poje in orglja, prašajo, kdo je tam učitelj? Če se kako drevesce ne prime, ali se kak zid podere itd. itd. se spet praša, kak učitelj je tam?... — Ako se koji stranki kaj prav ne izteče, ali tudi sami vladi kaj ne vgaja, potiplje se učiteljstvo, ki ima po štiri sto gl. plače in še tudi drugih dobrot dosti... Učiteljstvo se pač naveliča tlačiti in še tako zveneče besede je ne zvabijo, da bi zastavljalo svoje moči za koga, ki išče le sebe, svoje koristi in slave. Ni vse zlato, kar se sveti. Tudi novo društvo, ki se se-

daj snuje v Gorici, ne bo imelo pravega zaupanja med narodom, ako bodeta imela tam „Soča“ in njen patron prvo besedo\*). Sploh pa kakor ljudstvo je tudi učiteljstvo po deželi razdeljeno. Največ se ve je takih, ki se malo ali nič ne brigajo in le vdano čakajo kakšnega zboljšanja; nekovi upajo na „Sočo“; nekteri bolj sramežljivi in pobožni obožavajo „Prim. list“; drugi se zanašajo, da jim pomorejo sedanji poslanci, ki so to z vso resnostjo obljubili ter se zavezali v dež. in drž. zboru vse mogoče v naš prid storiti. Naj bi tedaj od kje kaj prišlo.

**Z Brji** 6. marca 1900. Letos je bila pri nas slaba letina, pa tudi deževni nalivi in vode so povzročile v občini mnogo škode. Ljudstvo gleda z bojaznijo v bodočnost. No, naši in rihemberški skrbni starešine in županstvo so potrkali na višje mesto in tako sta dosegli občini Brje-Rihemberk nad 8 tisoč podpore, katere del je odločen v odškodnino po vodi prizadetim, a drugo največ za grajenje toli potrebnih poti. Najslabše poti so v naše doline gotovo v Brjah, kar pač ni v čast prizadetim krogom, ki imajo obskrbo poti v rokah. Človeka je pa tudi že sram, vedno o teh žalostnih poteh praviti in pisati, zlasti ker največ gluhim, vprav kosmatim ušesom!... Toda sedaj ipak, ko je vlada dovolila to podporo, se za trdno zanašamo, da pride poprava naših občinskih poti na vsto. Ne samo da peljejo od vasi do vasi že predpotopni klaneci in da je občinska pot podobna kakemu gorskemu potoku, tudi je bila občina Brje mnogo bolj prizadeta po slabi letini nego Rihemberk. Zato naj se pri razdelitvi podpore primerno na to ozira.

No, neka dobra znamenja se pa kažejo; glavne občinske poti sicer še ne vredujejo in popravljajo; toda županstvo je dalo meriti novo cesto, ki bi šla od skladovne ceste od Ključarjevca pri Preserjah po ravnem v Brje in potem po dolini med vasmi do meje naslednje občine Vel. Zabelj. Gotovo se bodo potem i Vel. Zabeljci pobrigali za nadaljevanje te ceste, ki mora prej ali slej biti zgrajena vzdoli ob reki Vipavi do kranjske meje in dalje in katera bo istega, če ne večega pomena, kakor sedaj grajena braniška cesta.

O vsem tem bi še dalo mnogo pisati, toda naj bo za sedaj. Samo da bi ta čerta, ki jo sedaj merita vrla cestomerca Filipiča iz Ravnice in kateri načrt se da potem postavnemu strokovnjaku v potrjenje, — ne ostala na papirju, kakor mnogo reči.

**Šempas** dne 6. marca. Občni zbor vzajemno podpornega društva za zavarovanje goveje živine v Šempasu dne 4. marca je dokaz, da naši gospodarji se živo zanimajo za to društvo, kajti na občni zbor je prišlo nad 70 udov.

Društveni predsednik je poročal o delovanju društva v upravnem letu 1899. Iz tega poročila posnamemo sledeče točke. Vkljub nekaterih razdruženostij javnega gibanja je društvo napredovalo in imelo srečno leto. Število udov je narastlo na 125. Načelstvo je določilo lečenje govede v 27. slučajih. Nesrečen izid smo imeli samo v dveh slučajih. Izstopilo je oz. izključilo se je 7 udov. Na novo jih je pristopilo pa 21. Načelstvo je imelo sedem sej. Imeli smo tudi izvanreden občni zbor, ki je sklepal o redkem slučaju po § 29. društ. pravil, ker se je po zaklanju šlo za delno nerabnost mesa.

Iz poročila blagajnikovega je bilo razvidno, da društvo je imelo dohodkov 773 K in 200 K stroškov, bilanca pa izkazuje svoto 788 kron 41 v.

Konečno je občni zbor priznal nekatere nagrade društvenim poslom in izvršil potrebne dopolnilne volitve, pa izrekel glasno priznanje in toplo zahvalo društvenemu blagajniku g. A. pl. Monari-Neufeldskemu na marljivem in točnem oskrbovanju blagajniških poslov.

Ko je predsednik č. g. B. Grča zaključil občni zbor, je predstavil zborovalcem gospoda Rubbi-ja, ki je nastopil, da podučuje o trtoriji in kletarstvu. Govoril je obširno o gnojenju trtij posebno ameriških, razlagal in priporočal je porabo umetnih gnojil. Dalje je odgovarjal posameznim vinnorejem na razna vprašanja. Hvaležni, g. govorniku, za pouk in dana pojasnila smo se razšli o večernem mraku, ko se je črez kucelj jela oglašati silovita burja vipavska.

\* Po našem mnenju ni na Goriškem tal za tako društvo. Ur.

**Iz Lokavca** 7. marca t. l. (Raznote-rosti). Naši rudečkarji so se vendar nekoliko pomirili. Nekateri so se celo poboljšali ter bi se radi približali ravno istim občinskim možem, katere so poprej blatili in napadali v „Soči“. Sicer pa naj služi za dokaz, kako da je pri nas javno menenje, dejstvo, da dohaja k nam 12 „Goric“, a le 4 „Soče“. Tudi to moram opaziti, da večina dopisov v „Soči“ ni bila pisana v Lokavecu, nego da so se dopisi kovali drugje, saj ga ni med rudečkarji nobenega, ki bi bil zmožen spraviti kak dopis na papir. Pa dovelj o tem.

Pri nas se namerava zgraditi nova cesta od Lokavca do Ajdovščine. Načrti so že napravljeni. Izdelal jih je gospod Manzano, nadzornik tehničnih del pri c. k. gozd-nem ravnatelstvu v Gorici. Gospod Manzano je izdelal te načrte brezplačno. Stroški za to cesto so proračunjeni na 16.000 K. Ker bo cesta, ako se napravi, velike važnosti ne samo za Lokavec, nego tudi za gozdni erar, se je nadejati, da nas bo vlada izdatno podpirala s svojim denarnim prispevkom.

Da se je začelo na to misliti, delati in da se bo cesta tudi v resnici izdelala, za vse to gre v prvi vrsti hvala našemu županu gos. Vidmarju.

Govori se, da se od pristojne strani resno misli na vravnavo hudournika Grajšeka. C. k. vlada, da je proračunila stroške za to delo na 56.000 K. To delo je nujno potrebno, kajti Grajšek je jako nevaren hudournik.

Ne samo, da nanese pri količkej večjem nalivu vse polno gramoz po njivah in senožetih, ob kojih teče, nevaren je tudi nekaterim poslopjem zidanim, ob njegovi strugi, ker jim podjeda temelj.

Koliko škode pa on napravi vsako toliko na državni cesti, o tem so najbolj prepričane dotične cestne oblasti. Kar je bilo mogoče storiti v tem pogledu od strani županstva, je naš gospod župan gotovo storil.

Tudi nov vodovod se bo napravil v nekem oddelku naše občine in nadejamo se, da nam pojde vlada tudi v tem pogledu na roko ter da nam pomore s pokritjem položnih stroškov.

Kmalu bo leto, od kar imamo v Lokavecu svojo pošto.

Pošto vodi v zadovoljnost vseh gospa Tomazič, soproga našega g. nadučitelja.

Promet na tej pošti je jako živahen, kar je naravno, ker je tudi trgovina pri nas živahna. Želeti bi bilo le, da bi se delalo od strani občine na to, da dobimo s časoma v Lokavecu dvakratno dnevno pošno zvezo in pa tudi brzozjav.

Tukaj snujemo društvo za zavarovanje živine proti neizgodam.

Da bi se le kmalo osnovalo to prepotrebno in prekoristno društvo.

Želeti bi toraj bilo, da dotični odbor čim prej izvede potrebne priprave.

C. k. namestništvo je konečno vendar dovolilo, da sme imeti in nositi tukajšnje „Rokodelsko in podporno društvo“ svojo zastavo. Zato je trebalo vse polno pisarij, še celo pri ministerstvu za notranje reči se je moralo nekoliko podregati v tej zadevi.

Gospod urednik!

Zebe me in prsti mi zastajajo, pa prihodnjč še kaj! \*) Na svidenje!

Antisemit.

## Politični razgled.

Državni zbor.

Včeraj je spet zborovala poslanska zbornica.

Na dnevnem redu je bila najprej volitev prvega podpredsednika poslanske zbornice. Izvoljen je dr. Prade, nemški nacionalist s 163 glasovi. Dr. Začek je dobil 93 glasov. Praznih lističev je bilo oddanih 52 in ti so bili večinoma lističi čeških veleposestnikov.

Dr. Prade se je zahvalil na izkazanem zaupanju ter je zagotavljal zbornico, da bode vršil svoje podpredsedniške dolžnosti popolnoma nepristransko ter da se bo držal vedno strogo državnozbornskega pravilnika. Med govorom dr. Prade-ja so zapustili češki in jugoslovanski poslanci zbornico ter so se vrnili vanjo še le ko je dr. Prade končal svoj govor.

Predsednik zbornice dr. Fuchs je naznanil zbornici da se je dr. Lupul odpovedal časti drugega zborniškega podpredsednika. Na dnevni red je prišel potem nujni predlog, s katerim se je hotelo postaviti odstoplo ministerstvo Wittek na obtožno klop. Zbornica je ta predlog odklonila.

\*) Prosimo.

V tej seji je predložila vlada zbornici zakonski načrt o olajšavah pri povrnitvah državnih posojil, ki se dajajo deželam, mestom, občinam in dr. o prilikah elementarnih neizgod. Za tem se je zaključila seja.

Med interpelacijami, ki so se stavile v tej seji, je bila tudi ona tržaškega poslanca Hortisa zaradi prenosa mrtvaških ostankov italijanskega pisatelja Revere v Trst in pa zaradi prepovedi, s katero ni dopustilo tržaško namestništvo, da bi se vzdala spominska plošča na rojstni hiši tega italijanskega „patrijota“.

Revere je živel namreč v Italiji, kamor je ubežal. Bil je iredentist skrajne vrste ter veje iz vseh njegovih spisov najzagrizenejše sovraštvu proti naši državi.

Po njegovi smrti in sicer že leta 1890 je sklenil tržaški mestni zastop, da se prenese njegovi ostanki v Trst ter da se njemu na čast vzdela na rojstni hiši spominska plošča.

Namestništvo je vničilo ta sklep mestnega tržaškega zastopa in je bil ta ukrep namestništva potrjen v vseh instancah. Zdaj le je prišlo prof. Hortisu na um, da interpelira vlado, zahtevajoč od nje, da dá dovoljenje za vprizoritev take iredentovske demonstracije.

Razprava o programatiški izjavi.

6. t. m. se je v gosposki zbornici vnela velika razprava o vladni programatiški izjavi. Oglašeni je osem govornikov. Knez Auersperg se je postavil popolnoma na stališče nemške levice in zahteval, naj se uvede nemški državni jezik. Zajedno je zastopal mnenje, da se sme nemškimi narodom dovoliti samo omejen razvoj. Grof Meran se je isto tako izrekel za nemški državni jezik. Madejski je govoril o nalogi parlamenta, povdarjaje, naj da država narodom kar potrebujejo, narodi pa državi. Prav simpatično in razsodno je govoril knez Fürstenberg. Za njim je govoril ministerski predsednik Körber, ki pa ni navedel nikakega novega momenta. Veliko zanimanje je obudil govor dr. Riegra. Rieger je izrekel prepričanje, da imajo Slovani samo v Avstriji bodočnost in da so torej dinastija in slovanski narodi navezani drug na drugega. Jezikovno vprašanje je ne le del narodnostnega, nego tudi politično in ustavno vprašanje. Misel, da bo parlament kdaj uveljavil nemški državni jezik, je povsem napačna. To se nikdar ne zgodi, in če nemška liberalna stranka še danes na to misli, je podobna invalidu, kateremu je bila roka odstreljena, katerega pa tisto mesto še vedno srbij, kjer je roko imel. Z nemškimi radikali sploh ni sprave, z njimi je mogoče samo boj. Jezikovno vprašanje se bo rešilo direktno potom dogovora naroda z narodom. Konečno je Rieger zastopal misel, da bo treba oktobrski diplomz nekaterimi premembami reaktivirati. Govorili bodo še grof Kottulinsky, profesor Albert in grof Schönborn.

Sklicanje deželnih zborov.

Nekateri listi pišejo, da se skličejo deželni zbori že 22. t. m. ter da bode 18. t. m. zaključen državni zbor.

Domobranski odsek.

Debata v domobranskem odseku o rekrutnem zakonskem načrtu se je včeraj dokončala, ker so Čehi vsled nekega kompromisa opustili obstrukcijo. Vsled tega kompromisa pa pride drugo branje tega zakonskega načrta v zbornici na dnevni red še le v ponedeljek a ne danes, kakor se je mislilo poprej.

Izjava domobranskega ministra grofa Welsersheimba glede očitanja, — da ja Avstrija kršila neutraliteto v južno-afriški vojski.

Na vprašanje nekega poslanca v državnozbornskem domobranskem odseku, kaj da je resničnega na očitanju, da je Avstrija kršila neutraliteto v južno-afriški vojski s tem, da je prepustila, da so kupovali Angleži v Avstriji konje, orožje, strelivo, in druge za vojsko potrebne stvari, je izjavil domobranski minister grof Welsersheimb, da se tostranska vlada ne more vtikati v zadevo glede prodaje iz Ogrskega na Angleško.

Da bi pa tovarna Skoda v Plznu izdelovala topove Angležem, o tem, da ni nič znanega vojni upravi. Kar se pa tiče onih 2000 sedel, je na tem le toliko resnice, da je vojna uprava odstopila neki tvrdki v Brnu 2000 starih sedel proti temu, da je dala omenjena tvrdka vojni upravi 2000 novih sedel. Glede pošiljave streliva angleški tvrdki Gardener je pa res, da ji je bilo odposlanih 5 zabojev patron za topove. V vsakem zaboju je bilo 5000 patron. A te patrone so bile take, da jih Angleži niso mogli rabiti za svoje topove, ako bi iste tudi dosepele v južno Afriko.

Obstrukcija Čehov v proračunskem odseku.

V včerajšnji seji proračunskega odseka je bila na dnevnem redu razprava o zakonskem vladnem načrtu glede razširjenja tržaškega pristanišča. Mladočehi so to razpravo onemogočili z obstrukcijo. V zadnji seji tega odseka, ki je bila pred Božičem in v kateri se je razpravljalo o proračunskem provizoriju je imel besedo mladočehski poslanec dr. Fort, ki pa ni končal svojega govora, ampak se je seja pretrgala s pristavkom, da bode Dr. Fort nadaljeval svoj govor v prihodnji seji. dr. Fort, je trdil, da je včerajšnja seja tista prihodnja seja ter da



ima on pravico nadaljevati svoj predbožični govor.

Vsled tega je nastala v odseku dolga debata in razpravljanje o prej napominanem vladnem zakonskem načrtu je splavalo po vodi. Tudi nekaj.

#### Ogrska vlada in reški Italijani.

Dne 5. t. m. se je predstavila ogrskemu ministerskemu predsedniku pl. Szellu deputacija Rečanov pod vodstvom njih poslanca grofa Bathiany-ja. Med odposlanci je bil tudi bivši župan dr. Mayländer. Deputacija je prosila ministerskega predsednika, da ogrska vlada bi spet razpisala občinske volitve na Reki, kjer vlada sedaj vladni komisar.

Ob enem se je deputacija zahvalila ministerskemu predsedniku za njegovo izjavo, katero je storil dne 14. februarja t. l. v državnem zboru, češ, da vlada ne misli kršiti avtonomije reškega mesta ter da hoče spoštovati pravice italijanskega jezika.

Ministerski predsednik pl. Szell je sicer ponovil izjavo glede mestne reške avtonomije in pravice italijanskega jezika na Reki, a ji je tudi ob enem povedal, da se mora mesto Reka popolnoma pokoriti ogrskim zakonom ter pripoznati suvereniteto ogrske države. Glede občinskih volitev pa je dostavil, da se ne bo pogajala vlada z nikomur in da bo občinske volitve razpisala takrat, ko se bo prepričala, da so razmere na Reki take, pri katerih bi izvršitev občinskih volitev umestna bila za ogrsko državo in za mesto Reko.

Po tem takim bi bili odnehali obe stranki — a gotovo je pa, da so morali v prvi vrsti jako mnogo popustiti reški Italijani.

#### Vojska v Južni Afriki.

Z oranjskega bojišča ni dosedaj še nikakih poročil o bojih med nasprotnima si armadama. Vrše se še vedno priprave na obeh straneh.

Iz Natala prihaja poročilo, da je odšel general Luka Mayer s svojimi četami čez prelaz Van-Reenen v Harrysmith in od tod po železnici v Bloemfontein, general Joubert je pa z ostalimi četami odinil proti severu ter se nato združil s ostalimi oranjskimi in transvalskimi Buri na oranjskih tleh. Prelaz Van-Reenen čuva močna burška straža, poleg tega je 1500 Burov severno od Elandsplaagte za reko Sunday, kjer zavzemajo dobro pozicijo.

Iz najnovejših poročil je pa razvidno, da je še nekaj sto Burov blizu Ladysmitha, s katerimi so se sprijeli deli Whitove posadke v resnem boju ter se morali umakniti.

Bullerjeva zmaga pri Ladysmithu se kaže v vedno lepši luči. Francoski in nemški popotniki, ki so došli te dni na kanarske otoke, pripovedujejo, da je Buller od 35.000 izgubil blizu 10.000 mož. V Pretoriji imajo 12.000 angleških ujetnikov.

Maršalu Robertsu proti precejšnja nevarnost od strani ustašev v kapski koloniji, ki prodirajo proti De Aaru in nameravajo pretrgati zvezo s Kapstadtom. Že sedaj se morajo Robertsovi vojaki zadovoljiti s polovično porcijo, v slučaju vstaškega uspeha pa jim preti prava lakota.

## Domače in razne vesti.

**Osebnosti.** Slov. rojak ministerjalni koncipist dr. Ivan Zolgar habilitoval se je na Dunajskem vseučilišču kot privatni docent avstrijskega upravnega prava. — Za učiteljico v Premu je imenovana gospđ. Alojzija Delak, doslej učiteljica na zasebni slovenski ljudski šoli „Sol. doma“ v Gorici.

**Pogreb g. Franca Toroša** se je vršil veličastno. Mrtevca krsto so prepeljali iz Kormina v Medano, da v zemlji domači mu truplo leži. Udeležba je pokazala, kako spoštovan in priljubljen je bil pokojnik. Prišli so, da mu skazejo zadnjo čast iz Trsta, Gorice in okolice ter z vseh Brd. N. p. v miru!

**Umrlj** je na Rakeku dne 3. t. m. ondotni nadučitelj g. Ivan Pozenel. Pokojni je bil priznan pedagog in vrl narodnjak. Naj v m. p.!

**Dar „Solskemu domu“.** Z ozirom na perfidni članek v št. 55 „Il Friuli Orientale“ nakupil je odlični gospod italijanske narodnosti pri g. Jeretiču dve dvanajststori svinčnikov z utisneno firmo „A. Jeretič, Gorica“ za „Solski dom“ z namenom jih darovati revnim učencem in učenkam „Solskega doma“.

Temu je dodal gospod A. Jeretič: 12 ducetov takih svinčnikov, 12 ducetov peres, 12 steklenic črnila, vsa ta darila z njegovo natisnjeno firmo v korist „Solskemu domu“.

Blagima darovateljema topli zahvala! Vodstva zavodov „Solskega doma“ v Gorici 8. marca 1900.

**Napovedani shod zaupnih** mož nove liberalne stranke pod egido triumvirata dr. Stanič, dr. Tuma in Gabršček se je vršil večeraj v dvorani goriske čitalnice. Udeležba ni bila baje mnogoštevilna, ako je res, kar se nam je pripovedovalo — potem so vladala na shodu različna mnenja.

Sicer prorokujemo lahko že danes, da da ti trije možje ne bodo dolgo vozili skupej, saj bi se že danes radi odkrižali drug drugega — ali boje se drug drugega, a strah je vrag. Za danes le toliko!

**Pod naslovom „Merijo po svojem vatlu“** pravi zadnja „Soča“, da eksistira v resnici tisti veleposestnik in volilec dr. Stanič, ki je ponujal „Solskemu domu“ 100 K, ako kdo dokaže, da je videl grofa Coroinija v celem letu trikrat pri maši i. t. d. Ako ta veleposestnik v resnici eksistira, potem dobro, mož naj pride k nam, naj pritrese obečanih 100 K in mi smo pripravljeno navesti zaželjene dokaze.

**„Soča“ in mestne doklade na vžitino.** Radi bi videli, koliko kalinov je vjela „Soča“ na svoje limanice, ko trdi, da nimajo krčmarji nobene škode s tem, da plačujejo visoke mestne doklade na vžitini kar jim ne bi bilo treba plačati, ako bi „trgovinsko-obrtno društvo“ res storilo svojo dolžnost ter ščitilo njih koristi. Denimo, uvažuje „Sočino“ „zavitarstvo“, da bi res le konsumenti trpeli škodo, ker bi inace krčmarji pri nižjih dokladah ceneje točili vino, vprašamo ali ne pijejo vina tudi slovenski obrtniki in trgovci, katerih koristi bi morali ščititi „trgovinsko-obrtno društvo“. Ali niso morebiti to tudi konsumenti? Torej smešni ostanete le vi patroni okolo „Soče“ pri vsem vašem „zavitarstvu“. Po našem mnenju morajo biti res sami kalini oni, ki vam gredo na limanice.

**Poprava in dopolnitev.** — V zadnji številki „Gorice“ je po zelo nebulji pomoti obtičala v tiskarni ena stran rokopisa „Odrpatega pisma“ g. E. Klavžarja — ki se ni stavila, marveč se je takoj sezgala z drugimi porabljenimi rokopisi vred. Vsled tega ni bilo prave zveze med prvim in drugim delom pisma. Ustrezaje želji imenovanega gospoda, priobčujemo danes samo glavni dve izpušeni točki njegove izjave:

„Jaz nisem nikdar šuntal županov proti g. dr. Tumi, ni enega, ni treh. Prosim, naj se mi naznanijo imena in jaz povem na to, kaj sem z njimi govoril. Spomin mi služi sicer že dolgo let, a do zdaj še ni skrhan“.

Moji ožji znanci in prijatelji, s katerimi običujem skoro vsak dan, vedo prav dobro in lahko pričujejo, da jaz nikdar ne opravljam oblastva, pri katerem sem nameščen in da o dani priliki, če se mi zdi umestno, zagovarjam njega naredbe; večkrat se mi je celo štelo v zelo, ko sem se ugreval v takej obrambi“.

**Izjava.** Ker mi „Soča“ očita, da sem jaz sporočil „Gorici“, kako gosp. deželni odbornik razlaga svoja poročila v sejah dež. odbora, da sem jaz pisal ali vsaj povod in gradiva dal, da se je pisal v 16. št. „Gorice“ članek o mestnih užitinskih dokladah in potem v naslednji številki članek o cestnih zadevah na Kanalskem, in ker je vkljub nasprotnemu mojemu zagotovu — te trditve v svoji 28. številki še enkrat potrdila, naznanjam, da sem naprosil predsedništvo deželnega odbora, naj zaradi očitanih mi službenih prestopkov uvede in izvrši proti meni strogo disciplinarno preiskavo in naj nje izid blagovoljno objavi — v „Soči“.

V Gorici 9. marca 1900.

#### E. Klavžar.

**Koncert Nadine Slavjanske** dne 8. t. m. v Dreherjevi dvorani v Gorici se je sponesel — moramo reči — sijajno. Velika dvorana je bila natlačena občinstva, večji del slovenske narodnosti. A bilo je tudi precej aristokracije, nekoliko Nemcev in le prav malo Italijanov. Nastop ruskega zbora v krasnih narodnih staroruskih nošah je bil zares imposanten; — krasni mešani zbori zdaj veličastni, otožni, zdaj ljubko veseli so očarali vse občinstvo. Nadrobneje poročilo priobčimo prihodnjic.

**Il Friuli Orientale in svinčniki pri c. kr. sodišču v Gorici.** Ta pomilovanja vredni zelenček se spet jezi nad c. kr. goriškim sodiščem. Neke svinčnike imajo tam, ki ga razburjajo. On bi to še pustil, da kupuje gospod na sodišču svinčnike pri nekem slovenskem trgovcu, ali svinčniki imajo slovenski napis in tega orijentalisti furlan ne more in noče trpeti. Kaj jezite vendar gospoda na sodišču to furlansko mladino?!

**Vabilo na občni zbor „Hranilnice in posojilnice v Renčah, registrov. zadruge z neomejeno zavezo“,** ki se bo vršil na praznik sv. Jožefa 19. marca 1900. ob 3 urah po polдне v predsednikovi dvorani. Dnevni red: 1. Poročilo načelnštva. 2. Poročilo blagajnika. 3. Potrditev letnega računa. 4. Volitev 6 članov načelnštva. 5. Volitev računskega pregledovalca in njegovega namestnika. 6. Slučajnosti.

**Občni zbor kanalske posojilnice** se bode obdrževal dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne v občinski dvorani; a ne, kakor je bilo krivo javljeno, dne 22. t. m.

Vsaj tako nam poročajo iz Ročinja.

**Iz Komna nam pišejo:** Dne 10. februarja t. l. je imelo naše občinsko starešinstvo svojo sejo. Bile so na dnevnem redu razne zadeve.

Tako n. pr. vredba plače za orgljača v župni cerkvi. Plača je sicer vrejena, a orgljača vender še nimamo in je pri nas vedno tiha maša, če tudi se nahajajo v občini ljudje, ki bi prevzeli službo orgljača. Čigava je tu krivda?!

Izbral se je odsek, kateremu je naloženo, da pregleduje račune bivšega županstva. Ta odsek se bavi pridno s svojim po-

slom že več dni in pravijo, da je zasledil marsikaj nepravilnega v računih.

Sicer je znano, da je deželni odbor večkrat grajal sesavo komenskih občinskih računov.

Tako je n. p. zavrnil z dopisom z dne 7. junija 1899 št. 1962 predložene mu račune za leto 1898, a jih z dopisom z dne 31. julija 1899 št. 3714. baje na osebno prošnjo župana vendar-le potrdil in sicer z opazko, da se v računu za leto 1899 poravnajo difference med krajno občino Komnen in pa med davčno občino Sveto, ki ima svoj lastni gospodarski svet. Po našem mnenju bi bil skrajni čas, da se, ako bi drugače ne šlo, naprosi deželni odbor da, odpošlje k nam v ta namen svojega uradnika. Želeti bi bilo, da bi novo županstvo posebno pazilo na red, a zdi se nam, da prerado kaže na pomanjkljivosti drugih, svojih pa ne vidi.

**Potrjena pravila.** Naznanja se, da je vlada potrdila pravila „Hranilnice in posojilnice v Skriljah“, registrovane zadruge z neomejenim jamstvom ter omenjeno „hranilnico“ vpisala c. k. okrožna kot trgovska sodnja v Gorici v zadržni register pod Firmo 65/00 Gen. III 302 odd. III v Gorici 24. februarja 1900.

Odbor ostane nespremenjen in sicer: Anton Vrčon, načelnik in denarničar, Alojz Hrobat namestnik in tajnik, Marko Slokar, Ivan Rustja, Kristan Hrobat, odborniki.

Za odbor hranilnice in posojilnice v Skriljah regist. zadr. z neomej. jamstvom. A. Vrčon, l. r., A. Hrobat, načelnik, tajnik.

**Novi tuneli.** — Na novo projektirani železnici čez Ture bode od postaje Böckstein do Mallnitz 8470 metrov dolg predor, na železnici čez Karavanke napravijo 7943 metrov dolg predor, od Bohinja do Podbrda na bohinski železnici bo predor dolg 6365 metrov.

**Avstrijske državne železnice za Pruse.** Nemški železničarji so naredili na železniško ministerstvo prošnjo, v kateri mej drugim zahtevajo: „Po dovršeni enoletni preskušnji bode definitivno nastavljen na avstrijskih c. kr. drž. železnicah vsakdo, ali je avstrijski podanik, ali ni.“ Upajmo, da se bode slovenskim krščansko-socialnim delavskim društvom potom slovenskih poslancev posrečilo, prevreči nemški načrt, s katerim bi se rado odrinilo od avstrijskih železnic slovenske uslužbenice in nas osrečilo s Prusi, katerih imamo že sedaj dovolj mej železniškim osebjem.

**Stari vozni listi** iz leta 1892. se lahko rabijo še cel ta mesec. Finančno ministerstvo jih je sicer pred kratkim z neko naredbo spravilo ob veljavo. Ali najnovejša naredba ravno iste oblasti, določa da ostanjejo isti do konca tega meseca v veljavi samo da se mesto goldinarjev zapise krona.

**Gimnazijsko poslopje v Kranju.** Občinski zastop kranjski je v zadnji svoji seji sklenil, napraviti prizidek pri gimnazijskem poslopju v svrhu, da se dobé še tri učne sobe, ako prevzame država kurjavo v gimnaziji, ki stane sedaj občino 1800 kron na leto. Če bi pred prihodnjim šolskim letom ne bilo mogoče, dovršiti prizidka, preskrbi občina drugodčasne učne prostore, ne da bo treba dijakov odganjati.

**Vodovod v Trziču.** Občina name-rava napovedi vodovod. Veljal bode približno 58.000 kron.

**Potres v Trstu** so čutili v nedeljo ob 6. uri zvečer. Sunek je trajal 2 sekundi. Tudi v Ljubljani so čutili nekateri ob istem času rahlo zibanje. V Padovi je bil sunek tako močan, da je ljudstvo strahom pričakovalo na ulicah, kedaj se zrušijo poslopja. Tudi iz Benetk, Verone, Tridenta in Inomosta javljajo, da je močan potresni sunek vznemiril ljudi.

**„Legat“ in Srbi.** — Iz Dubrovnika se poroča, da so tamošnji Srbi se demonstrativno udeleževali plesov za „Legat“. Srbska mržnja napram Hrvatom je tolika, da Srbi denarno podpirajo poitalijančevanje hrvatske mladine v Dalmaciji.

**Požrtvovalnost istrskih Slovanov.** Na Reki je napravila v predpustu slovenska mladina ples v korist družbi sv. Cirila in Metoda, kateri je prinesel družbi 6000 kron dobička. V isti namen je bil tudi ples v Dubrovniku z dobičkom 1000 kron. Dokler ima naš rod toliko požrtvovalnih rodoljubov, še naša „reč živo klije“.

**Elektrarna v Celoveu.** Mesto je kupilo vodno silo na Krki od tvrdke Ganz in ono pri Freibachu ob Šmarjeti v Rožni dolini za napravu mestne elektrarne. Elektrarna bo stala 2 milijona kron.

**Akademija „nesmrtnih“ v Rusiji.** V Peterburgu so ustanovili novo akademijo za umetnost in vedo po vzgledu francoske akademije. V novi akademiji bode 40 „nesmrtnikov“. Doslej so mej ruskimi nesmrtniki: prof. Lev Tolstoj, pesnik veliki knez Konstantin, pesnik Potješin, romanopisec Gemčujnikov, pesnik Korolenko, novelist Čechov, pravnik Koni, prof. Gelenicev Kutuzov, Solovjev.

**Testenine** so se dosedaj pri nas zelo malo uporabljale. Italijanska industrija, ki

dela z velikimi stroški, bide se vrhu tega še v taki konkurenci, da ji ni mogoče kaj dobrega napraviti. Z veseljem beležimo tedaj, da se je naši domači tvrdki „Prvi kranjski tovarni testenin Žnidarič & Valenčič v Il. Bistrici“, katera dela z vodno silo in z malimi stroški, posrečilo izdelovati tako okusne in tečne testenine, da nadkri-ljujejo vsake druge. Ker so pa vzlic temu v cenah enake drugim, ni čuda, da sega ljudstvo tako pridno po njih.

**Kokoš je usmrtila** v Polšniku 83-letno Heleno Merzel. Opraskala jo je nareč na roki, na kar je začela roka otekati, kajti kri ji je bila zastrupljena ter je vsled tega tudi ženica umrla.

**Srebrni denar po 5 kron.** Ikor se poroča listom pridé novi srebrni denar po 5 kron že 15. t. m. v promét. Pa avstro-ogrška „banka ga bode izdajala“ le proti temu, da se ji dajo za nj papirnati-petaki in petdesetaki, — ki pridejo časoma iz veljave.

**Družbi sv. Cirila in Metoda,** so meseca februarja t. l. poslali prispevkov p. n. gospoda in društva: Podružnica v Laškem trgu 39 K 40 v. posojilnica v Kamniku 60 K, beneficijar Iv. Trpin v Smartnem pri Litiji 2 K, Egid. Jeglič v Selu pri Žirovnici iz nabiralnika 8 K, podružnica v Zalcu 76 K, „šentpeterski samec“ na Krasu dohodek veselice 200 K, podružnica v Ptujju 47 K, Mohorjani na Breznici 6 K, kapl. Dav. Roškar zbirko 14 K, vikar Gerjak v Mariboru zbirko 14 K, kapl. Melh. Zorko 7 K 90 v., ženska podružnica v Ormožu 81 K 39 v., posojilnica v Litiji 20 K, podružnica v Rašah dohodek veselice 70 K, delav. konsum. društvo v Ljubljani iz nabiralnika 1 K 28 v., solčavski župnik Mih. Schmid dar veselih gostovalcev 8 K, posojilnica v Brežici 20 K, prof. dr. Ivan Svetina v Ljubljani dar nekaterih Mohorjanov 4 K, hranilnica in posojilnica v Ptujju 200 K, Mohorjani v Drazgošah 3 K, žup. Iv. Sakser v Hoten Iršici 4 K, posojilnica v Mariboru 200 K, neimenovan po dražbi nabranu svotó na zabavi društva „Naprej“ v Gradcu 8 K 30 v., Milka Nankoč, blagajničarica ženske podružnice v Trstu 500 K.

**Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.**

\* **S ciganom je ušla.** Med madjarskimi cigani v Oroslavi živi lepa blondinka, oblečena po najnovejši modi. Dekle je hči višjega častnika. Ušla je starišem iz ljubezni do cigana Štefana Barnija, s katerim se je spoznala v nekem kopalšču. Cigan ni lep, toda dekle se je zagledalo vanj ter pregovorilo očeta, da ji je dovolil, da jo uči cigan igranja na cimbalu. Kmalu pa je ušla ter živi z njim že 4 mesece. Te dni se je cerkveno poročila. Oče ji je moral tudi to dovoliti.

\* **Vlak med voli.** Brzovlak, ki vozi med Dunajem in Nizzo, je blizu Trbiža pri nekem prehodu zaletel se med čedo volov, katere so baš isti hip gnali čez cesto. Mnogo volov je pomečkanih. K sreči vlak ni skočil iz tira, nego je skoro oddrdral dalje.

## Književnost.

**Dom in Svet** ilustrovan list za umetnost in za znanstvo. Ureja Dr. Francišek Lampe.

Vsebinska 5. zvezka: O lepoti. (Spisal dr. Fr. L.) — List in knjige življenja. (Zložil E.) — Memento, homo! (Zložil E.) — Za narod. (Povest. — Spisal Mirovič.) — Prijazna. (Novela. — Spisal Fr. Kočan.) — Ko stare sem svoje pesmi brač — (Zložil F. S. Finžgar.) Kako je tih... (Zložil Vinko Vinič.) — Življenje moje... (Zložil Vinko Vinič.) — Prof. dr. Gregor Krek. (Ob njegovih šestdesetletnici napisal M. P.) — Socialni pomenki. (Piše dr. Ivan Ev. Krek.) — Književnost. — Časopis. — Razne stvari. — Amalfi. — Naše slike. — Slovensko gledališče.

Slike: Pogled na Amalfi z nekdanjega kapucinskega hotela. — Katedra v Amalfiju — Usad hriba v Amalfiju — Sv. Anton Padovan. (Slikal J. Grohar.) Sv. Anton Puščavnik. (Slikal J. Grohar.)

## Najboljše berilo in darilo

je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika“

ali izvir sreče“

(neonodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olikati) ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštnemu povzletju pri

Jožefu Valenčiču na Dunaju

III. Bez., Steingasse Nro. 9, I. St., Thür 10.

Založnik, ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v troh dneh nazaj.

Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.



## Zahvala.

Ganjani po tolikih dokazih sočutja povodom nenadomestne izgube, ki nas je doletela s smrtjo našega preljubljenega, nepozabnega soproga, očeta in brata

## Frana Toroš,

veleposestnika, bivšega župana v Medani itd. itd.,

izrekamo tem potom vsem blagim srcem za izkazano spoštovanje do ranjkega najglobljejo zahvalo.

Zahvaljujemo nadalje: prečastito duhovščino, preč. gosp. župnika iz Biljane, kurata iz Medane, župnika iz Slovence in č. gg. iz Kormina; ogromno število udeležencev iz Trsta, Gorice, Ranč in celih Brd; korminsko županstvo, pevce za krasno petje in vse cenjene vaščane; korminsko društvo „Austria“ na čelu z krasno zastavo; vse gg. korminske uradnike, kateri so res povelečevali žalostni sprevid; slavno županstvo iz Medane, katero je z lepim vsprejemom dokazalo, kako je cenilo ranjkega; vse gg. pevce, kateri so s tužnim svojim petjem privabili marsikako solzo v oko udeležencev; „Vinarskemu in sadjarskemu društvu“ za prekrasni nagrobni venec; vsem častitim darovalcem nagrobnih vencev, kateri so tudi s spomini pokazali svoje spoštovanje ranjkemu ter slednjič novo pogrebno društvo, katero je z uglednim prirejanjem pogreba res hvale vredno. Vsa čast, izkazana ranjkemu, bila nam je na tem prehudem udarcu velika tolažba, na kar se bomo s posebno hvaležnostjo vedno spominjali. Ranjkoga priporočamo v blag spomin in molitev.

Kormin, dne 6. marca 1900.

Žalujoča rodbina Toroš.

## Razglas.

Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici bo dne 17. marca t. l. ob 9. uri predpoldne

## poučno predavanje

o cepljenju trt na drveno.

K temu predavanju vabijo se vsi ukaželjni trtoorejci.

V Gorici, 8. marca 1900.

Vodja:  
V. Dominko.

## G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica h. št. 10.

Trgovina pisarniških in šol. potrebščin.

Raznovrstno papirnato blago.

Knjige: molitvene, šolske in vpisne. Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napismi.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Usojam si cenj. p. n. občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznaniti, da sem odprl v lastni hiši (po starem imenovanu) gostilno

## „Pri Grgarki“,

ulica sv. Antona št. 3.

Točim izvrstna briska in druga domača vina, imam domačo kuhinjo, držim postelje za prenočišča po jako nizki ceni.

S prošnjo za blagohotno naklonjenost se prijazno priporočam za obilen obisk udani

Ivan Mizerit

(sin ranjke Grgarke.)

## Josip Gorjanc

gostilničar

v Attemsovi palači na Kornu

v Gorici,

ima tudi klevce za korve in vozove.

Razun dobrega črnega in belega vina ter piva, priporoča vedno izvrstna jedila, gorka ali mrzla. Ima ceno prenočišča.

## Anton Kuštrin

v Gosposki ulici hiš. št. 23.

(v hiši g. dr. Lisjaka)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljaveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. Cena primerna, postrežba dobra.

## Tehtnice, mere in uteže preskuša ali cementira

podpisani izdelovalec tehtnic.

Priporoča se za vse v to stroko spadajoča dela in poprave gg. trgovcem in obrtnikom po jako zmerni ceni.

Zaloga tehtnic, decimalk, biciklov vseh sistemov od 50—300 K.

Karol Komel,  
Gorica, Semeniška ulica št. 8.

## Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz v-pavskih, furlanskih, brisških, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

## Andrej Čermel

na Kornu št. 10,

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonijalnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, sladkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh, salame in to na drobno in na debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

## Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni vspeli najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

## Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo hiš. št. 5. Podružnica konec Raštela hiš. št. 2. Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7 v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznavno najboljših patentovanih kotlov gospoda Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

## „Narodni Koledar“

za navadno leto 1900.

dobiva se v

„Narodni tiskarni“

Gorica, ulica Veturini 9,

po 60 vin., s pošto 10 vin. več.

Novi naročniki „Gorice“ dobé ga brezplačno.

## Udovec-uradnik

bi rad stopil v dogovor z omikano in razumno Slovenko, ki bi bila voljna prevzeti hišno gospodarstvo in nadzorstvo njegovih otrok, oziroma tudi omožiti se.

Morebitne oglase naj se pošlje na upravnništvo „Gorice“, pod znakom „ABC“.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

## prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pi-jače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorčice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgoceva v Semeniški ulici hiš. št. 1. v lastni hiši kjer je „Trg. obrt. zadr.“



Odlikovani fotografski atelier

## A. Jerkič

Gorica, Gosposka ulica, hiš. št. 7,

(v hiši goriške ljudske posojilnice)

edini zalagatelj

c. kr. avstrijske državno-uradniške zveze za Goriško.

Sprejema vsa v fotografsko stroko spadajoča dela.

Novi, velikomestno urejeni atelier odgovarja vsem modernim zahtevam v tej stroki.

P. n. gg. državni uradniki in njihovi družinski člani dobe pri obstoječih cenah 15 odstotkov popusta.

## Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Veturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

## Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima najelegantnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu odlikovanih Črnigovjevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizar-skih mojstrov. — Sprejema vsa naročila in izdeluje po izberi obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapecarije. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.